

Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę.

Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna

Zestawienie bibliograficzne, odnotowujące zbiory Biblioteki Pedagogicznej im. Heleny Radlińskiej ZCDN w wyborze za lata 1996–2024 oraz aktualne źródła elektroniczne, podzielone jest – ze względu na rodzaj dokumentów – na trzy części: książki, artykuły z czasopism oraz źródła internetowe. W ich obrębie publikacje uszeregowano alfabetycznie według tytułu publikacji.

Książki

1. **Drama wzmocnia** : metoda dramy w edukacji antydyskryminacyjnej i obywatelskiej / red. Małgorzata Winiarek-Kołuca. – Warszawa : Stowarzyszenie Praktyków Dramy Stop-Klatka, 2016. – ISBN 978-83-931433-3-7
Sygn.: 176449
2. **Dziecko w świecie wielkiej i małej Ojczyzny** / Kazimierz Denek, Bronisława Dymara, Wiesława Korzeniowska. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2009. – ISBN 978-83-7587-152-4
Sygn.: 168492
3. **Dzieje Polski ilustrowane** / Julian Baczyński. – Warszawa : Graf_ika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta, 2019. – ISBN 978-83-65602-75-6
Sygn.: 178477 C 943.8
4. **Edukacja obywatelska** : poradnik dla nauczyciela 1 : praca zbiorowa / red. Janusz Korzeniowski, Jarosław Usowicz. – Szczecin : Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli, 2003. – ISBN 83-915798-3-2
Sygn.: 163182, 169023
5. **Edukacja obywatelska w społeczeństwach wielokulturowych** / red. Alicja Szerląg. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2007. – ISBN 978-83-7308-978-5
Sygn.: 168442

6. **Edukacja obywatelska w szkole** : teoria i praktyka / Janusz Korzeniowski, Małgorzata Machałek. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2011. – ISBN 978-83-01-16695-3
Sygn.: 171433, 171434
7. **Encyklopedia młodego patrioty** / Beata Kosińska. – Warszawa : Przedsiębiorstwo Handlowo-Wydawnicze „Arystoteles” Marek Matusiak, 2018.
Sygn.: B 24556
8. **Ja patriota** : psychologia patriotyzmu / Jolanta Szczurkowska. – Warszawa : Difin SA, 2016. – ISBN 978-83-8085-154-2
Sygn.: 176022, 176023
9. **Jaki znak Twój?** : wierszyki na dalsze 100 lat niepodległości / Michał Rusinek ; il. Joanna Rusinek. – Kraków : Znak Emotikon – Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2018. – ISBN 978-83-240-5072-7
Sygn.: B 24562
10. **Kto ty jesteś?** / Joanna Olech, Edgar Bąk. – Warszawa : Wytwórnia Magdalena Kłos-Podsiadło, 2018. – ISBN 978-83-64011-56-6
Sygn.: B 24743
11. **Nastoletni uczniowie o demokracji** : uwarunkowania społeczno-demograficzne i edukacyjne poglądów młodzieży / Anna Zielińska. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2008. – ISBN 978-83-235-0458-0
Sygn.: 170997
12. **Niezbędnik młodego patrioty** / Alicja Biedrzycka. – Kraków : Wydawnictwo Petrus, 2020. – ISBN 978-83-7720-418-4
Sygn.: 179217
13. **Niezbędnik nauczyciela wiedzy o społeczeństwie** / red. Janusz Korzeniowski. – Szczecin : Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli, 2008. – ISBN 978-83-89882-91-2
Sygn.: 166933
14. **Ojczyzna w refleksji pedagogicznej** / Andrzej Jakub Sowiński. – Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2020. – ISBN 978-83-8095-906-4
Sygn.: 179555
15. **Pokolenie zmiany** : młodzi o sobie i świecie, który nadejdzie / Justyna Suchecka. – Warszawa : Wydawnictwo W.A.B., 2023. – ISBN 978-83-8318-620-7
Sygn.: 180561

16. **„Polak młody” na lekcjach języka polskiego** : edukacja polonistyczna a kształtowanie poczucia tożsamości narodowej / Agnieszka Kania. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2015. – ISBN 978-83-242-2713-6
Sygn.: 175581
17. **Polskie symbole narodowe** : historia i współczesność / Marek Borucki. – Warszawa : Bellona, 2013. – ISBN 978-83-11-12620-6
Sygn.: 173141
18. **Polskość Pomorza** : The Polishness of Pomerania / Krzysztof Korda, Przemysław Zieliński, Lech J. Zdrojewski ; tł. Mateusz Łagut. – Warszawa : Towarzystwo Projektów Edukacyjnych, 2021. – ISBN 978-83-66376-37-3
Sygn.: 180598, 180599
19. **Praca z uczniem zdolnym na zajęciach lekcyjnych z wiedzy o społeczeństwie** : poradnik dla nauczycieli / Lidia Pasich, Jolanta Gwóźdź. – Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2013. – ISBN 978-83-62360-23-9
Sygn.: 172865, 172866
20. **Przewodnik maturzysty** : wiedza o społeczeństwie / Janusz Korzeniowski. – Warszawa : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2007. – ISBN 978-83-89623-27-0
Sygn.: 162685
21. **Przewodnik młodego obywatela** : scenariusze lekcji : wiedza o społeczeństwie – zakres podstawowy / Tomasz Merta. – Warszawa : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2003. – ISBN 83-89240-11-4
Sygn.: 162684
22. **Przygotowanie dzieci i młodzieży do działania w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia** / Marian Cieślarczyk ; Akademia Podlaska. – Siedlce : Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 2008. – ISBN 978-83-7051-498-3
Sygn.: 978-83-7051-498-3
23. **Uczniowskie projekty edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie** / red. Janusz Korzeniowski. – Szczecin : Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, 2009
Sygn.: B 24135
24. **Wiedza o społeczeństwie** : tablice : zestawienia, podstawowe wiadomości, schematy / Aleksander Juźwik. – Warszawa : Wydawnictwo Szkolne PWN, 2007. – ISBN 978-83-7446-212-9
Sygn.: 162743

25. **Wielka księga patrioty** / Filip Topczewski. – Częstochowa : Wydawnictwo św. Filipa Apostoła, 2016. – ISBN 978-83-80770102
Sygn.: 176226 C 943.8
26. **Wychowanie obywatelskie w młodszym wieku szkolnym** / Emilia Jakubowska. – Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2021. – ISBN 978-83-66990-72-2
Sygn.: 180242
27. **Z biegiem Wisły** : scenariusze zajęć o Polsce i polskiej tradycji / red. Magdalena Żywicka. – Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. – ISBN 978-83-7134-450-3
Sygn.: 169945, 169946
28. **Z demokracją na ty** : materiały pomocnicze / Aleksander Pawlicki, Tomasz Merta, Alicja Pacewicz. – Warszawa : „Civitas”, 2006. – ISBN 83-89623-24-2
Sygn.: 162686

Artykuły z czasopism

1. **A to ci historia...** : aktywne zdobywanie wiedzy historycznej i wychowanie do patriotyzmu / Beata Kłosowska, Krzysztof Perłowski // *Refleksje*. – 2019, nr 2, s. 72–74
2. **Aktywizująco o historii** : konferencja z okazji jubileuszu odzyskania przez Polskę niepodległości / Anna Kowalczyk // *Refleksje*. – 2018, nr 6, s. 113–114
3. **Anachroniczny czy niezbędny?** : rodzaje współczesnego patriotyzmu / Dorota Juskiewicz // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 68–69
4. **Bez zmian** : pseudoromantyczne wychowanie patriotyczne / Sławomir Osiński // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 104–105
5. **Biało-czerwone** : zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w świetlicy / Klaudia Paćławska // *Świetlica w Szkole*. – 2020, nr 1, s. 8–9
6. **Długotrwały proces** : wartości patriotyczne w nauczaniu przedszkolnym / Emilia Nowak // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 64–65
7. **Do hymnu!** : kształtowanie wartości patriotycznych poprzez budowanie wspólnoty / Katarzyna Dzierbunowicz // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 66–67

8. **Edukacja obywatelska** : podstawa programowa wiedzy o społeczeństwie w liceum i technikum – zakres podstawowy / Janusz Korzeniowski // *Refleksje*. – 2019, nr 2, s. 48–53
9. **Edukacja obywatelska w szkole** / Monika Prus-Głaszcza // *Głos Pedagogiczny*. – 2022, nr 131, s. 20–24
10. **Edukacja w miejscach pamięci – projekt szamotulski** / Wiesława Araszkiwicz // *Wiadomości Historyczne*. – 2022, nr 1, s. 46–48
11. **Gra „Polska – mój dom”** / Ilona Lipska // *Świetlica w Szkole*. – 2022, n 5, s. 38–40
12. **Jak uczyć kreatywnie o aktywności obywatelskiej** / Anna Zglińska // *Wiadomości Historyczne*. – 2018, nr 3, s. 38
13. **Jak uczyć o wartościach** / Jacek Królikowski // *Dyrektor Szkoły*. – 2018, nr 6, s. 23–27
14. **Jaki znak twój?** : Michał Rusinek o patriotyzmie dziecięcym / Anna Godzińska // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 106–107
15. **Jestem Polakiem** : propozycje aktywności dla dzieci starszych na maj. Nasza stolica, moja miejscowość // *Bliżej Przedszkola*. – 2022, nr 4, s. 74–77
16. **Jestem Polakiem** : propozycje aktywności dla dzieci starszych na maj. Symbole Polski // *Bliżej Przedszkola*. – 2022, nr 4, s. 70–73
17. **Kochać swój kraj** : Wyniki ankiety badającej współczesne rozumienie patriotyzmu / Jadwiga Adamczewska, Anna Kowalczyk // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 54–59
18. **Kropla historii** : zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w świetlicy / Renata Zielińska // *Świetlica w Szkole*. – 2020, nr 1, s. 24–25
19. **Kształtowanie patriotyzmu lokalnego** / Małgorzata Nowak // *Dyrektor Szkoły*. – 2022, nr 11, s. 48–52
20. **Kto ty jesteś?** / Magdalena Wujda // *Refleksje*. – 2015, nr 6, s. 64
21. **Kuczeń i kuchwa** : całkiem poważnie o szkolnych akademiach / Sławomir Osiński // *Refleksje*. – 2018, nr 6, s. 102–103
22. **Mali patrioci** : propozycje zajęć dla dzieci starszych na listopad / Katarzyna Wójcik-Bożętka // *Bliżej Przedszkola*. – 2020, nr 10, s. 62–82
23. **Mała droga patrioty** : jak uczyć miłości ojczyzny? / Ireneusz Statnik // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 45–49

24. **Małe piękna** : jak dzisiaj pojmujemy patriotyzm? / Magdalena Komola-Wasielewska // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 62–63
25. **Niepodległość? A co ja z tego mam?** : Zajęcia na temat niepodległości i współczesnego patriotyzmu / Zofia Zasacka // *Biblioteka w Szkole*. – 2018, nr 5, s. 12–13
26. **O bezpieczeństwie nigdy za dużo** : scenariusz zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla klas II i III / Małgorzata Sasin // *Wychowawca*. – 2020, nr 2, s. 27
27. **O niepodległości w bibliotece. Wolność** / Agnieszka Olejarz // *Biblioteka w Szkole*. – 2018, nr 4, s. 34–36
28. **Ojczyzna jest naszą matką. Scenariusz z okazji Święta Niepodległości** / Barbara Wanda Jachimczak // *Biblioteka w Szkole*. – 2018, nr 5, s. 27–29
29. **Ortografia polskości** : dlaczego warto pamiętać o starannym języku? / Paulina Kuś // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 60–61
30. **Patriotyzm ekologiczny** : co mają ze sobą wspólnego szkoła i ochrona środowiska? / Katarzyna Bielawna // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 50–53
31. **Patriotyzm na zajęciach językowych** / Monika Niedźwiecka // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2019, nr 4, s. 56–60
32. **Patriotyzm w czasach wolności – w stronę konstytucyjności, obywatelskości i etyczności** / Anna Wilkomirska // *Kwartalnik Pedagogiczny*. – 2018, nr 4, s. 30–43
33. **Patriotyzm w edukacji małego dziecka** / Natalia Maria Ruman // *Wychowawca*. – 2010, nr 11, s. 6–7
34. **Polska i wielcy Polacy** : przedszkolne inspiracje dla dzieci starszych na listopad / Natalia Łasocho // *Bliżej Przedszkola*. – 2022, nr 10, s. 66–81
35. **Przewodnik po świecie on-line czyli wychowanie obywatelskie na miarę XXI wieku** / Joanna Wojdon // *Wiadomości Historyczne*. – 2020, nr 5, s. 29–34
36. **Skarby narodowe. Scenariusz zajęć z okazji Święta Niepodległości** / Agata Arkabus // *Biblioteka w Szkole*. – 2018, nr 6, s. 24–25
37. **Szkoła postaw obywatelskich** / Anna Klimowicz // *Dyrektor Szkoły*. – 2020, nr 6, s. 76–79
38. **Śladami polskości na Wschodzie** / Agnieszka Majek, Hanna Sztuka // *Biblioteka w Szkole*. – 2020, nr 4-5-6, s. 44–46

39. **Uczniowskie projekty** : przykłady metodycznych form wzmacniania tożsamości regionalnej / Janusz Korzeniowski // *Refleksje*. – 2021, nr 2, s. 86–88
40. **W jednym kierunku** : nauczyciel jako wzór patriotyzmu / Krzysztof Deja, Magdalena Malik // *Refleksje*. – 2020, nr 1, s. 70–72
41. **Wartości demokratyczne w szkole** : krytyczna analiza podstaw programowych kształcenia ogólnego / Violetta Kopińska // *Rocznik Pedagogiczny*. – 2016, T. 39, s. 55–57
42. **Wychowanie do demokracji** / Patrycja Woźniak // *Wychowawca*. – 2018, nr 11, s. 22–23
43. **Wychowanie patriotyczne** / Małgorzata Nowak // *Dyrektor Szkoły*. – 2022, nr 11, s. 42–47

Źródła internetowe

1. **Człowiek – społeczeństwo – państwo w sytuacjach kryzysu** / Wojciech Horyń, Natalia Dębowska // W : IBUK libra [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/czlowiek--spoleczenstwo--panstwo-w-sytuacjach-kryzysu-wojciech-horyn-natalia-221473>
2. **Działania społeczne w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego** / Andrzej Pieczywok // W : IBUK libra [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/dzialania-spoeczne-w-sferze-bezpieczenstwa-wewnetrznego-andrzej-pieczwok-241319>
3. **Edukacja nieformalna wobec obywatelskości** / Kazimierz Czerwiński // W : IBUK libra [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie: <https://libra.ibuk.pl/reader/edukacja-nieformalna-wobec-obywatelskosci-kazimierz-czerwinski-264457>
4. **Patriotyzm z pokolenia na pokolenie** / Magdalena Goetz // W : Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie: http://bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=868&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI

5. **Porozmawiajmy o patriotyzmie** / Agnieszka Dobrowolska // W : Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie:
http://bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=875&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI
6. **Wiedzieć i rozumieć, aby być obywatelem** / Anna Wiłkomirska // W : IBUK libra [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie:
<https://libra.ibuk.pl/reader/wiedziec-i-rozumiec-aby-byc-obywatelem-anna-wilkomirska-188955>
7. **Wychowanie patriotyczne w korelacji międzyprzedmiotowej** / Teresa Stachurska-Maj // W : Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji [online]. – [Dostęp: 12 sierpnia 2024]. – Dostępny w internecie:
http://bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=870&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI

Zestawienie sporządziła
Elżbieta Schwarz